

BELSŐ-SOMOGY ÉS A ZSELIC HATÁRVIDÉKÉNEK LEPIDOPTEROLÓGIAI VISZONYAI (LEPIDOPTERA)

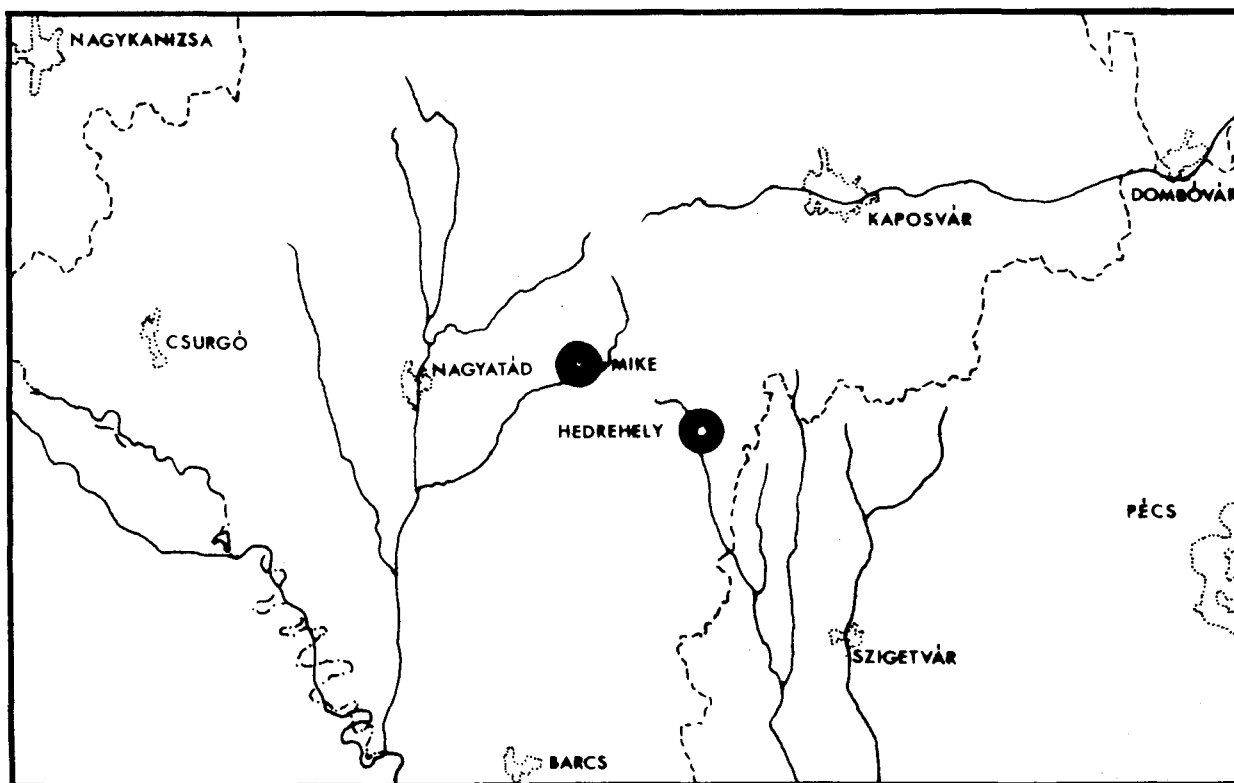
BEVEZETŐ

A Zselicet az utóbbi időben nyilvánították tájvédelmi körzetté. E rangot méltán megérdemelte, hiszen ilyen hatalmas kiterjedésű, értékes erdők az országban csak egy-két helyen vannak még. Belső-Somogy – melyet az emberi gazdálkodás ugyan részben átalakított – még mindig számos eredeti vagy ahhoz közelálló élőhellyel rendelkezik: ezek az ősi lápok, tavak, erdők világa. Közülük csak néhányat ismerünk és azokat is csak részleteiben.

E két táj botanikailag is hiányosan ismert, zoológiailag pedig csaknem teljesen ismeretlen. Lepkefaunáját is alig kutatták az elmúlt évtizedekben, újabban a megye déli részén, Komlósd környékének nagylepkefaunáját vizsgálták (Uherkovich 1978b), illetve folya-

matban van a barcsi ősbörökás feltárása. Utóbbi területről az első eredmények már közlésre kerültek, és remélhetjük, hogy egyéb állat- és növénycsoportok terén is az egyik legalaposabban ismert része lesz hazánknak. A zselici vadon éppígy ismeretlen. Leginkább a Kaposvárral határos részekben gyűjtöttek amatőrök (főként lepkészek és bogarászok), adataikat csak részben publikálták. Újabban a szerző, valamint néhány más kutató ismét dolgozik a Zselicben. Az adatok száma ezáltal ismét gyarapszik. Az elkövetkezendő évtizedben itt is rendszeres és sok csoportra kiterjedő kutatómunka indul meg.

Jelen tanulmány a két táj határvidékén végzett vizsgálatok eredményeit dolgozza fel: Belső-Somogy keleti részén, Mike térségében; valamint a Zselic nyugati részén, Hedrehely körül folytatott kutatásokat összegzi.

A Belső-Somogy és Zselic határán fekvő két gyűjtőhely földrajzi elhelyezkedése. – Die geographische Placierung der zwei Sammelpätze an der Grenze des Inneren Somogy und Zselic.

A két táj határa éppen a két gyűjtőhely között húzódik. Belső-Somogy alacsony, hullámos síkvidék, csekély szintkülönbségekkel. A Mikétől 10 km-re fekvő Hedrehely viszont már a Zselic első alacsony vonulataira települt. A dombvidék itt is meglehetősen tagolt, a vízfolyások mélyen felszabdalták (Bulla-Mendöl 1947).

Mike-Hedrehely környékének éghajlatát csak a legközelebb telepített meteorológiai állomások adatai alapján tudjuk jellemezni. Ebben segítséget nyújt Bacsó-Kakas-Takács (1953) és Kakas (1960):

A januári középhőmérséklet $-1,5 \dots -2 \text{ C}^\circ$, a júliusi $20 \dots 20,5 \text{ C}^\circ$, az évi középhőmérséklet $9,5 \dots 10 \text{ C}^\circ$. A júliusi és az évi középhőmérséklet valamivel az országos átlag alatt van. A havi középhőmérséklet évi ingadozása $21,5 \dots 22 \text{ C}^\circ$, tehát viszonylag kiegyenlített a hőmérsékletjárás. Az első fagyos nap október 25. körül, az utolsó április 10. körül lép fel. Hozzávetőlegesen az országos átlagnak felel meg ez. A fagyos napok száma $90 \dots 100$, a téli napok száma 30 körül van.

Az évi csapadékösszeg meghaladja a 700 mm-t. Ez atlanti hatásra (május-júniusi csúcs) és mediterrán hatásra (októberi csúcs) vezethető vissza.

A fenológiai adatok (mogyoró, orgona, hárs virágzásának kezdete stb.) hozzávetőlegesen megfelelnek az országos átlagnak.

Az eredeti – ma már csak helyenként meglévő – növénytakaró igen változatos volt. A Zselic nyugati peremén zselici típusú ezüsthársas gyertyános-tölgyesek voltak, a mélyebb völgyekben extrazonális bükkösök tenyésztek, helyenként száraz tölgyesek voltak. A völgyek fenekét nedves rétek borították, helyenként égeresek is. Belső-Somogy ősi növénytakarója ugyancsak igen változatos volt. A savanyú homokon – mely Mike körül is megtalálható – nyírelegyes tölgyesek tenyésztek, a nedvesebb élőhelyeken gyöngyvirágos gyertyános-tölgyesek, az egészen alacsony, időnként vízborította helyeken láprétegek, égerláp-perdők vagy keményfajú ligeterdők.

Ez az eredeti növénytakaró az emberi tevékenység hatására a legtöbb helyen eltűnt. Az erdőket részben kiirtották, részben felváltották akácosokkal – ez utób-

A miki éjszakai gyűjtőhely, a háttérben égeres. – Der nächtliche Sammelplatz in Mike, im Hintergrund ein Erlenwald.

biakban helyenként még fellelhetők az eredeti aljnövényzet olykor igen értékes elemei. Többfelé telepítettek erdelfenyőt is, sőt, az is valószínű, hogy ez a fajfaj Belső-Somogy egyes sovány homoki területein őshonosan is előfordul. Újabban ismét többfelé telepítenek tölgyeseket. A mezofil és mocsári rétek hasonló sorsra jutottak. Nagy részüket felszántották vagy legelőként hasznosították, csak néhány apró foltjuk maradt meg többé-kevésbé eredeti állapotában, és őrizte meg az ősi növény- és állatvilágot.

A GYŰJTŐHELYEK ES GYŰJTÉSI MÓDSZEREK

1. Míke. 1975-ben, VII. 20. és IX. 18. között 7 alkalommal gyűjtött a községtől délre Maráz Angéla higanygőzlámpával (125, majd 250 wattos), továbbá nappal. Néhányszor begyűjtötte az udvarukra fényre szálló lepkéket is. 7 lámpázásának eredménye: 252 faj 4659 példány. E gyűjtések közül is kiemelkedik az augusztus 3-i, amikor is 134 faj 1352 példányt gyűjtött, számos ritkasággal. Maráz gyűjtései kvantitatívak voltak.

1976-ban Maráz gyűjtőhelye közelében fénycsapdát telepítettem. A csapda azonos volt a Komlósdon 1974–75-ben működött csapdával (Uherkovich 1978b). Február 26-tól november 18-ig működve 351 faj 11 188 példányt fogta meg. Kezelését Fürst Jánosné igen lelkiismeretesen végezte egész éven át.

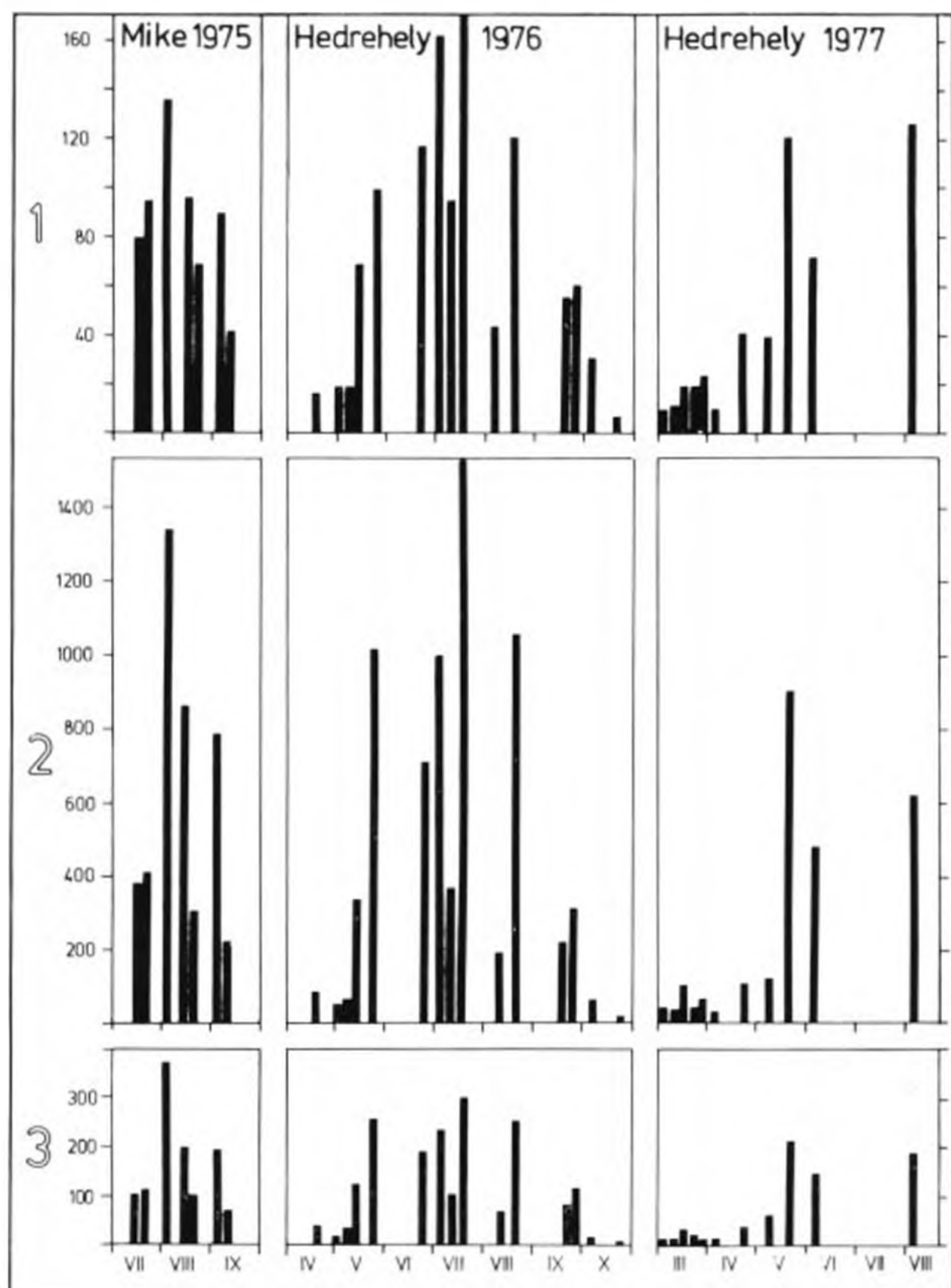
A miki gyűjtőhely a község szélén volt, ennek megfelelően a lámpa, illetve fénycsapda hatáskörzete részben kultúrterületekre terjedt ki (gyümölcsös, szőlő, kukoricaföld, konyhakertek). A csapdától mintegy 150 méterre viszont kiterjedt erdők kezdődtek: déli és nyugati irányban égeresek és ligeterdők, kelet felé gyertyános-tölgyesek. Néhány láprétmaradvány is volt a közelben, ezeket kaszálták.

2. Hedrehely. Márton Zsófia múzeumi preparátor 1976-ban és 1977-ben több ízben gyűjtött lakóhelyén, Hedrehelyen. Az ő gyűjtéseiben is elsősorban a lámpázások voltak jelentősek: 1976-ban 15-ször, 1977-ben 11-szer gyűjtött; első néhány alkalommal 125 wattos, majd 250 wattos higanygőzlámpa segítségével.

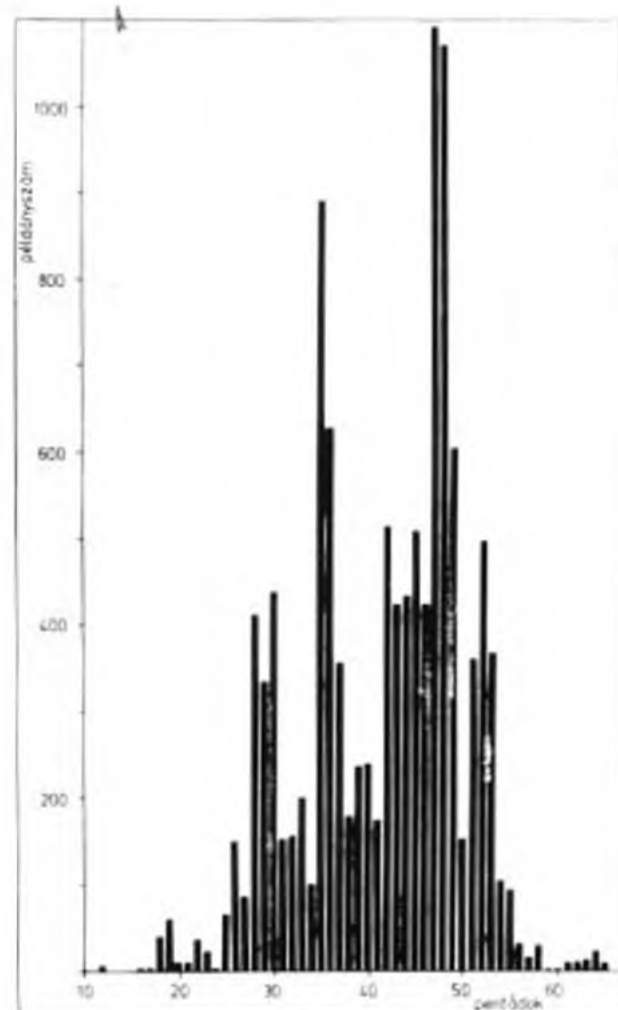
Állandó éjjeli gyűjtőhelye egy észak–déli irányú völgyecske nyugati hajtlatában volt, kertek végében.

Kilátás a hedrehelyi éjszakai gyűjtőhelyről ÉNy felé, a távolban tölgyesek. – Aussicht von dem nächtlichen Sammelplatz in Hedrehely nach Nordwesten, in den Ferne Eichenwälder.

A miki és hedrehelyi lómpózások faj- és példányszáma, valamint az aktivitás. 1.: fajszám, 2.: példányszám, 3.: aktivitás (óránkénti példányszám). – Die Spezies- und Exemplarzahl des Lampenlanges in Mike und Hedrehely und die Aktivität. 1.: die Zahl der Spezies, 2.: die Zahl der Exemplare, 3.: Aktivität (Exemplarzahl per Stunde).

A miki fénycsapda pentádonkénti fogási mennyisége.
 — Die Fangmenge der Lichtfalle in Mike nach Pentaden.

Igen távolra lehetett kilátni innét, különösen északnyugat felé több kilométerre levő erdők is látszottak. Így kedvező időjárási körülmények között igen nagy és változatos lepkeanyagot tudott összegyűjteni, például 1976. július 17-én 170 nagylepké faj 1497 példányát fogta meg. 26 gyűjtése alatt csaknem 9000 nagylepkét gyűjtött be. E gyűjtőhely közvetlen környékének természeti viszonyai még tovább állnak az ősi állapottól, mint Mike környékén. A völgy oldalain gyümölcsösök és szántók vannak. Csak a völgyfenéken van néhány kisebb rét-folt, néhány fűz- és égercsoport. Tölgyes egy kilométeren belül nincs, de egyéb természetes erdő sem.

Az egyes gyűjtőhelyeken végzett gyűjtések mennyiségi viszonyait a közölt ábrák jól mutatják.

A GYŪJTOTT ANYAG JEGYZÉKE

Belső-Somogy és a Zselic határvidékén a következő fajokat gyűjtöttük (a jobb oldali oszlopban mennyiségük: M = Mike, MF = Mike, fénycsapda, H = Hedrehely):

	M	MF	H
Hepialidae			
<i>Triodia sylvina</i> L.	—	—	4
<i>Hepialus humuli</i> L.	—	2	—
Cossidae			
<i>Zeuzera pyrina</i> L.	—	10	2
<i>Phragmatoecia castaneae</i> Hbn.	—	26	—
Limacodidae			
<i>Cochlidion limacodes</i> Hufn.	3	18	—
<i>Heterogenea asella</i> Schiff.	—	—	1
Geometridae			
<i>Alsophila aescularia</i> Schiff.	—	12	20
<i>Hipparchos papilionaria</i> L.	—	2	—
<i>Comibaena pustulata</i> Hufn.	—	4	1
<i>Hemithea aestivaria</i> Hbn.	—	4	14
<i>Chlorissa viridata</i> L.	1	2	12
<i>Ch. clararia</i> Hbn.	—	—	1
<i>Euchloris smaragdaria</i> F.	1	4	1
<i>Thalera fimbrialis</i> Scop.	—	7	5
<i>Hemistala chrysoprasaria</i> Esp.	—	—	3
<i>Iodis lactearia</i> L.	10	—	2
<i>Stencha rufaria</i> Hbn.	—	—	1
<i>S. ochrata</i> Scop.	—	—	1
<i>S. serpentata</i> Hufn.	1	—	2
<i>S. muricata</i> Hufn.	2	2	—
<i>S. rusticata</i> Schiff.	—	—	1
<i>S. filicata</i> Hbn.	3	—	—
<i>S. sylvestriaria</i> Hbn.	1	—	—
<i>S. biselata</i> Hufn.	2	1	12
<i>S. fuscovenosa</i> Goeze	—	6	1
<i>S. humiliata</i> Hufn.	1	—	—
<i>S. politata</i> Hbn.	—	—	9
<i>S. dimidiata</i> Hufn.	5	4	2
<i>S. subsericeata</i> Haw.	—	—	2
<i>S. emarginata</i> L.	—	1	—
<i>S. aversata</i> L.	21	17	64
<i>S. inornata</i> Haw.	—	1	—
<i>S. deversaria</i> H.-Sch.	—	1	2
<i>S. degeneraria</i> Hbn.	—	1	2
<i>Cyclophora albipunctata</i> Hufn.	1	1	2
<i>C. ruficiliaria</i> H.-Sch.	2	1	1
<i>C. quercimontaria</i> Bastelbg.	1	—	—
<i>C. parata</i> L.	—	3	1
<i>C. punctaria</i> L.	2	20	70
<i>C. linearis</i> Hbn.	—	18	10
<i>C. annulata</i> Schulze	4	3	25
<i>Timandra griseata</i> Pet. (= <i>amata</i> L.)	65	18	22
<i>Scopula immorata</i> L.	1	4	5
<i>S. caricaria</i> Reutti	—	4	1
<i>S. nigropunctata</i> Hufn.	2	—	—
<i>S. virgulata</i> Schiff.	1	8	2
<i>S. ornata</i> Scop.	—	—	1
<i>S. ruginata</i> Hufn.	—	—	3
<i>S. corivalaria</i> Kretschm.	1	—	—

	M	MF	H		M	MF	H
<i>S. marginepunctata</i> Goeze	—	—	1	<i>E. sobrinata</i> Hbn.	1	—	—
<i>S. incanata</i> L.	1	—	2	<i>Chloroclystis coronata</i> Hbn.	—	4	22
<i>S. immutata</i> L.	5	9	8	<i>Ch. rectangulata</i> L.	—	2	3
<i>S. flaccidaria</i> Z.	6	5	—	<i>Horisme tersata</i> Schiff.	—	—	1
<i>Rhodostrophia vibicaria</i> Cl.	1	2	—	<i>H. corticata</i> Tr.	—	1	3
<i>Lythria purpuraria</i> L.	1	—	—	<i>Abraxas grossulariata</i> L.	1	—	3
<i>Minoa murinata</i> Scop.	—	1	1	<i>Calopsilos sylvata</i> Scop.	1	6	1
<i>Mesotype virgata</i> Hufn.	1	—	—	<i>Lomaspilis marginata</i> L.	34	130	26
<i>Anaitis plagiata</i> L.	1	1	1	<i>Ligdia adustata</i> Schiff.	17	8	12
<i>Nothopteryx polycommata</i> Schiff.	—	—	1	<i>Lomographa cararia</i> Schiff.	—	—	2
<i>Pterapherapteryx sexalata</i> Retz.	1	4	1	<i>L. dilectaria</i> Hbn.	1	1	2
<i>Operophtera brumata</i> L.	—	3	—	<i>Semiothisa notata</i> L.	1	—	—
<i>Calocalpe undulata</i> L.	—	1	—	<i>S. alternaria</i> Hbn.	33	138	111
<i>Philereme vetulata</i> Schiff.	—	2	1	<i>S. liturata</i> Cl.	—	—	7
<i>Lygris pyraliata</i> Schiff.	—	12	7	<i>S. clathrata</i> L.	12	49	63
<i>Thera firmata</i> Hbn.	—	—	2	<i>S. glarearia</i> Brahm.	—	1	—
<i>Xanthorrhoe fluctuata</i> L.	9	2	8	<i>Tephрина arenacearia</i> Schiff.	—	6	19
<i>X. spadicearia</i> Schiff.	1	—	—	<i>Cepphis advenaria</i> Hbn.	—	1	2
<i>X. ferrugata</i> L.	45	19	66	<i>Lithina chlorosata</i> Hbn.	—	3	—
<i>X. biriviata</i> Bkh.	1	—	1	<i>Plagodis pulveraria</i> L.	—	2	—
<i>X. designata</i> Hufn.	—	1	1	<i>P. dolabraria</i> L.	6	7	11
<i>Orthonama lignata</i> Hbn.	—	4	—	<i>Opisthoptis luteolata</i> L.	—	—	11
<i>Colostygia pectinataria</i> Knoch	1	—	6	<i>Epione repandaria</i> Hufn.	3	4	—
<i>Lampropteryx ocellata</i> L.	—	1	2	<i>Therapis flavicaria</i> Schiff.	—	—	3
<i>Coenotephria berberata</i> Schiff.	2	—	—	<i>Apeira syringaria</i> L.	1	—	1
<i>Euphyia cuculata</i> Hufn.	—	1	10	<i>Artiora evonymaria</i> Schiff.	—	—	2
<i>E. unangulata</i> Haw.	—	15	—	<i>Ennomos autumnaria</i> Wernb.	3	3	—
<i>E. rubidata</i> Schiff.	1	—	—	<i>E. fuscantaria</i> Haw.	—	—	1
<i>E. picata</i> Hbn.	—	—	3	<i>E. tiliaria</i> Hbn.	1	3	7
<i>E. bilineata</i> L.	5	2	3	<i>Selenia bilunaria</i> Esp.	—	14	12
<i>Costaconvexa polygrammata</i> Bkh.	1	—	—	<i>S. lunaria</i> Schiff.	—	4	5
<i>Electrophaes corylata</i> Thnbg.	—	—	2	<i>S. tetralunaria</i> Hufn.	2	13	4
<i>Mesoleuca albicillata</i> L.	2	5	—	<i>Crocallis elinguaris</i> L.	—	1	—
<i>Melanthia procellata</i> Schiff.	1	—	26	<i>Angerona prunaria</i> L.	8	9	15
<i>Epirrhoe tristata</i> L.	—	—	2	<i>Phigalia pilosaria</i> Esp.	—	2	1
<i>E. alternata</i> Müll.	15	19	61	<i>Apocheima hispidaria</i> Schiff.	—	4	1
<i>E. galiata</i> Schiff.	1	—	5	<i>Lycia hirtaria</i> Cl.	—	34	64
<i>Perizoma alchemillata</i> L.	12	15	23	<i>Biston stratarius</i> Hufn.	—	5	18
<i>P. lugdunaria</i> H.—Sch.	—	—	1	<i>B. betularius</i> L.	16	54	59
<i>P. flavofasciata</i> Thnbg.	—	7	15	<i>Agriopsis leucophaearia</i> Schiff.	—	1	—
<i>P. bifasciata</i> Haw.	—	1	—	<i>A. aurantiaria</i> Hbn.	—	14	—
<i>Hydriomena caerulea</i> F.	—	—	1	<i>A. marginaria</i> Bkh.	—	1	1
<i>Earophila badiata</i> Schiff.	—	—	4	<i>Erannis defoliaria</i> Cl.	—	10	—
<i>Pelurga comitata</i> L.	2	—	1	<i>Synopsis sociaria</i> Hbn.	—	—	1
<i>Hydraelia flammeolaria</i> Hufn.	1	49	90	<i>Peribatodes rhomboidaria</i> Schiff.	15	3	14
<i>Euchoeca nebulata</i> Scop.	1	22	5	<i>Cleora cinctaria</i> Schiff.	—	1	4
<i>Asthena albulata</i> Hufn.	—	2	6	<i>Boarmia roboraria</i> Schiff.	—	14	1
<i>Eupithecia plumbeolata</i> Haw.	—	1	1	<i>B. danieli</i> Whrli.	—	—	3
<i>E. haworthiata</i> Dbl.	—	—	2	<i>B. punctinalis</i> Scop.	72	122	202
<i>E. linariata</i> F.	1	—	4	<i>Ascotis selenaria</i> Schiff.	36	103	66
<i>E. centaureata</i> Schiff.	—	1	4	<i>Ectropis bistortata</i> Goeze	6	22	61
<i>E. tripunctaria</i> H.—Sch.	1	—	—	<i>E. extersaria</i> Hbn.	—	11	24
<i>E. succenturiata</i> L.	3	4	3	<i>Aethalura punctulata</i> Schiff.	7	37	18
<i>E. icterata</i> Vill.	—	—	3	<i>Tephronia sepiaria</i> Hufn.	—	—	1
<i>E. innotata</i> Hufn.	3	1	1	<i>Ematurga atomaria</i> L.	2	4	60
<i>E. assimilata</i> Dbl.	—	—	1	<i>Bupalus piniarius</i> L.	—	2	10
<i>E. abbreviata</i> Steph.	—	—	3	<i>Cabera exanthemata</i> Scop.	29	21	22
<i>E. virgaureata</i> Dbl.	3	—	—	<i>C. pusaria</i> L.	22	107	21
				<i>Bapta bimaculata</i> F.	7	7	35

	M	MF	H		M	MF	H
<i>B. temerata</i> Schiff.	4	6	76	<i>E. uncula</i> Cl.	3	5	7
<i>Campaea margaritata</i> L.	7	21	16	<i>Jaspidia pygarga</i> Hufn.	7	127	103
<i>Hylaea fasciaria</i> L.	—	2	4	<i>Prothymia viridaria</i> Cl.	—	—	1
<i>Siona lineata</i> Scop.	—	—	11	<i>Porphyria purpurina</i> Schiff.	1	—	—
Noctuidae				<i>Panemeria tenebrata</i> Scop.	—	—	3
<i>Hypena rostralis</i> L.	1	1	5	<i>Axylia putris</i> L.	175	569	221
<i>H. proboscidalis</i> L.	115	56	54	<i>Pyrrhia umbra</i> L.	3	5	42
<i>Paracolax glaucinalis</i> Schiff.	19	13	7	<i>Chloridea viriplaca</i> Hufn.	4	9	13
<i>Trisateles emortualis</i> Schiff.	—	3	2	<i>Ch. maritima</i> Grasl.	—	2	8
<i>Chytolitha cribrumalis</i> Hbn.	1	—	—	<i>Ch. armigera</i> Hbn.	—	—	1
<i>Simplicia rectalis</i> Ev.	—	—	1	<i>Ch. peltigera</i> Schiff.	—	—	1
<i>Zanclognatha grisealis</i> Schiff.	10	10	13	<i>Agrotis venustula</i> Hbn.	6	24	12
⇒ <i>Z. tarsicrinalis</i> Knoch	74	64	28	<i>Athetis glueosa</i> Tr.	—	4	6
<i>Z. tarsipennalis</i> Tr.	6	6	11	<i>Chilodes maritima</i> Tausch.	2	1	—
<i>Z. lunalis</i> Scop.	1	—	2	<i>Caradrina morpheus</i> Hufn.	—	115	96
<i>Macrochilo tentacularia</i> L.	8	28	35	<i>C. clavipalpis</i> Scop.	6	1	6
<i>Herminia barbalis</i> Cl.	6	—	6	<i>C. kadeni</i> Frr.	—	—	3
<i>Parascotia fuliginaria</i> L.	1	2	—	<i>Atyha pulmonaris</i> Esp.	—	—	2
<i>Rivula sericealis</i> Scop.	66	71	24	<i>Hoplodrina blanda</i> Schiff.	1	—	7
<i>Colobochyla salicalis</i> Schiff.	—	4	7	<i>H. alsines</i> Brahm.	—	44	136
<i>Laspeyria flexula</i> Schiff.	9	8	5	<i>H. ambigua</i> Schiff.	23	76	69
<i>Ectypa glyphica</i> L.	4	1	2	<i>Meristis trigrammica</i> Hufn.	—	11	15
<i>Lygephila pastinum</i> Tr.	3	5	—	<i>Arenostola extrema</i> Hbn.	—	22	5
<i>L. craccae</i> Schiff.	—	—	3	<i>A. fluxa</i> Hbn.	6	—	1
<i>Minucia lunaris</i> Schiff.	—	1	1	<i>A. pygmina</i> Haw.	—	7	—
<i>Aedia funesta</i> Esp.	—	1	33	<i>Photodes minima</i> Haw.	—	—	1
<i>Catephyia alchymista</i> Schiff.	1	—	—	<i>Sedina büttneri</i> Haw.	—	5	1
<i>Ephesia paranympa</i> L.	—	—	13	<i>Rhizedra lutosa</i> Hbn.	—	4	—
<i>E. nymphagoga</i> Esp.	—	—	2	<i>Archanara neurica</i> Hbn.	—	2	—
<i>Catocala promissa</i> Esp.	—	—	2	<i>A. sparganii</i> Esp.	—	4	—
<i>C. elocata</i> Esp.	—	1	4	<i>A. geminipuncta</i> Haw.	1	—	—
<i>C. nupta</i> L.	2	—	2	<i>Gortyna flavago</i> Schiff.	3	—	1
<i>C. electa</i> Bkh.	—	1	—	<i>Hydraecia micacea</i> Esp.	4	7	2
<i>C. fraxini</i> L.	—	1	—	<i>Caelena leucostigma</i> Hbn.	—	—	2
<i>Astiotes sponsa</i> L.	—	—	1	<i>Luperina testacea</i> Schiff.	—	1	—
<i>Scoliopteryx libatrix</i> L.	2	2	4	<i>Mesapamea secalis</i> L.	—	2	18
<i>Plusia chrysis</i> L.	78	143	124	<i>Oligia strigilis</i> L.	—	4	35
<i>P. zosimi</i> Hbn.	1	1	—	<i>O. versicolor</i> Bkh.	—	1	—
<i>P. chryson</i> Esp.	3	1	2	<i>O. latruncula</i> Schiff.	—	38	30
<i>Macdunnoughia confusa</i> Steph.	130	50	95	<i>Apamea ophiogramma</i> Esp.	—	—	3
<i>Chrysoaspidia festucae</i> L.	8	14	5	<i>A. scolopacina</i> Esp.	1	—	8
<i>Autographa gamma</i> L.	122	21	93	<i>A. anceps</i> Schiff.	—	—	1
<i>Abrostola triplasia</i> L.	20	25	31	<i>A. sordens</i> Hufn.	—	8	15
<i>A. trigemina</i> Wernb.	17	11	52	<i>A. remissa</i> Hbn.	—	1	6
<i>A. asclepiadis</i> Schiff.	1	1	1	<i>A. crenata</i> Hufn.	—	3	11
<i>Colocasia coryli</i> L.	7	42	63	<i>A. tallosi</i> Kov.&Varga	—	1	27
<i>Episema caeruleocephala</i> L.	—	3	1	<i>A. monoglypha</i> Hufn.	2	—	20
<i>Hylophila fagana</i> F.	33	124	201	<i>A. sublustris</i> Esp.	—	1	—
<i>Bena prasinana</i> L. (= <i>bicolorana</i> Fuessl.)	—	—	1	<i>A. lithoxylea</i> Schiff.	1	—	2
<i>Earias chlorana</i> L.	2	10	19	<i>Actinotia polyodon</i> Cl.	1	11	25
<i>E. vernana</i> Hbn.	1	—	—	<i>Cosmia pyralina</i> Schiff.	—	—	5
<i>Nycteola asiatica</i> Krul.	1	3	—	<i>C. affinis</i> L.	1	1	4
<i>Tarache lucida</i> Hufn.	3	127	1	<i>C. trapezina</i> L.	—	—	11
<i>T. luctuosa</i> Esp.	—	—	3	<i>Eucarta virgo</i> Tr.	1	9	20
<i>Emmelia trabealis</i> Scop.	4	11	47	<i>E. amethystina</i> Hbn.	8	38	4
<i>Eustrotia bankiana</i> F.	9	9	11	<i>Callopietria juvenina</i> Cram.	—	1	—
<i>E. candidula</i> Schiff.	62	93	67	<i>Phlogophora meticulosa</i> L.	58	8	21
				<i>Euplexia lucipara</i> L.	1	16	20
				<i>Trachea atriplicis</i> L.	21	16	60

	M	MF	H		M	MF	H
<i>Thalophila matura</i> Hufn.	—	6	—	<i>M. vitellina</i> Hbn.	1	—	2
<i>Rusina ferruginea</i> Esp.	—	1	2	<i>M. ferrago</i> F.	3	—	9
<i>Dypŕerygia scabriuscula</i> L.	3	3	2	<i>M. conigera</i> Schiff.	—	1	1
<i>Amphipyra tragopogonis</i> L.	4	1	3	<i>M. turca</i> L.	198	833	174
<i>A. livida</i> Schiff.	—	1	—	<i>Orthosia gothica</i> L.	—	44	98
<i>A. pyramidea</i> L.	1	—	4	<i>O. munda</i> Schiff.	—	—	4
<i>Cryphia algae</i> F.	4	2	—	<i>O. incerta</i> Hufn.	—	18	68
<i>C. raptricula</i> Schiff.	—	1	5	<i>O. stabilis</i> Schiff.	—	10	37
<i>C. fraudatricula</i> Hbn.	—	1	2	<i>O. gracilis</i> Schiff.	—	2	3
<i>Craniophora ligustri</i> Schiff.	—	1	7	<i>O. opima</i> Hbn.	—	—	3
<i>Apatele strigosa</i> Schiff.	—	1	—	<i>O. miniosa</i> Schiff.	—	—	3
<i>A. rumicis</i> L.	33	65	75	<i>O. cruda</i> Schiff.	—	11	16
<i>A. psi</i> L.	—	2	5	<i>Hyssia cavernosa</i> Ev.	5	13	20
<i>A. tridens</i> Schiff.	1	14	57	<i>Xylomiges conspicillaris</i> L.	—	7	33
<i>A. cuspis</i> Hbn.	1	22	3	<i>Panolis flammea</i> Schiff.	—	1	3
<i>A. aceris</i> Schiff.	—	—	3	<i>Tholera decimalis</i> Poda	6	133	9
<i>A. auricoma</i> Schiff.	1	—	4	<i>Th. cespitis</i> Schiff.	5	28	4
<i>A. megacephala</i> Schiff.	6	6	9	<i>Hadena bicurris</i> Hufn.	1	5	14
<i>A. alni</i> L.	1	—	23	<i>H. luteago</i> Schiff.	—	—	10
<i>A. leporina</i> L.	5	13	7	<i>H. lepida</i> Esp.	—	1	6
<i>Moma alpium</i> Osbeck	1	3	21	<i>H. rivularis</i> F.	3	—	10
<i>Simyra albovenosa</i> Goeze	1	4	8	<i>Mamestra dysodea</i> Schiff.	—	—	3
<i>Cirrhia icteritia</i> Hufn.	—	1	—	<i>M. pisi</i> L.	7	65	121
<i>C. lutea</i> Ström.	—	—	1	<i>M. oleracea</i> L.	51	226	235
<i>C. fulvago</i> Cl.	—	—	2	<i>M. splendens</i> Hbn.	4	2	16
<i>C. aurago</i> Schiff.	—	—	6	<i>M. suasa</i> Schiff.	11	68	77
<i>Atethmia centrago</i> Haw.	—	1	—	<i>M. thalassina</i> Hufn.	21	177	43
<i>Agrochola lychnidis</i> Schiff.	—	—	2	<i>M. w-latinum</i> Hufn.	—	5	12
<i>A. litura</i> L.	—	—	4	<i>M. contigua</i> Schiff.	5	16	30
<i>A. humilis</i> Schiff.	—	—	1	<i>M. persicariae</i> L.	33	132	162
<i>A. helvola</i> L.	—	2	1	<i>M. brassicae</i> L.	13	62	22
<i>A. nitida</i> Schiff.	—	—	2	<i>Polia nebulosa</i> Hufn.	—	3	36
<i>A. circellaris</i> Hufn.	—	4	5	<i>Hada nana</i> Hufn.	1	—	1
<i>Conistra vaccinii</i> L.	—	2	7	<i>Discestra trifolii</i> Hufn.	9	24	83
<i>C. veronicae</i> Hbn.	—	1	—	<i>Cerastis rubricosa</i> Schiff.	—	1	9
<i>C. rubiginosa</i> Scop.	—	5	—	<i>C. leucographa</i> Schiff.	—	1	9
<i>Eupsilia transversa</i> Hufn.	—	6	6	<i>Amathes c-nigrum</i> L.	938	674	854
<i>Blepharita satura</i> Schiff.	—	5	4	<i>A. triangulum</i> Hufn.	—	4	71
<i>Griposia convergens</i> Schiff.	—	2	1	<i>A. baja</i> Schiff.	1	—	4
<i>Synvaleria oleagina</i> Schiff.	—	—	11	<i>A. xanthographa</i> Schiff.	18	8	2
<i>Allophyes oxyacanthae</i> L.	—	—	2	<i>Diarsia rubi</i> View.	41	133	58
<i>Lithophane ornitopus</i> Hufn.	—	—	1	<i>Peridroma saucia</i> Hbn.	1	—	4
<i>Aporophila lutulenta</i> Schiff.	—	2	—	<i>Opigena polygona</i> Schiff.	1	—	—
<i>Derthisa glaucina</i> Esp.	—	12	—	<i>Noctua janthina</i> Schiff.	2	1	4
<i>D. scoriacea</i> Esp.	—	—	1	<i>N. interposita</i> Hbn.	—	—	1
<i>Calophasia lunula</i> Hufn.	—	1	2	<i>N. orbona</i> Hufn.	1	—	—
<i>Cucullia umbratica</i> L.	10	4	38	<i>N. pronuba</i> L.	41	23	37
<i>C. lactucae</i> Schiff.	—	—	1	<i>N. fimbriata</i> Schreb.	3	2	10
<i>C. absinthii</i> L.	—	—	5	<i>Eugnorisma depuncta</i> L.	—	—	7
<i>C. artemisiae</i> Hufn.	—	—	4	<i>Ochropleura plecta</i> L.	91	284	438
<i>C. fraudatrix</i> Ev.	1	—	3	<i>O. praecox</i> L.	—	—	1
<i>Meliana stenoptera</i> Stgr.	—	2	—	<i>Scotia ipsilon</i> Hufn.	202	7	22
<i>Mythimna obsoleta</i> Hbn.	—	—	1	<i>S. exclamationis</i> L.	40	161	194
<i>M. 1-album</i> L.	1	2	18	<i>S. segetum</i> Schiff.	77	354	88
<i>M. pallens</i> L.	79	229	188	<i>S. crassa</i> Tr.	7	13	1
<i>M. impura</i> Hbn.	—	—	4	<i>S. vestigialis</i> Hufn.	23	7	—
<i>M. straminea</i> Tr.	—	—	4	<i>Euxoa aquilina</i> Schiff.	1	—	3
<i>M. pudorina</i> Schiff.	—	1	4	Nolidae	—	—	—
<i>M. albipuncta</i> Schiff.	89	126	94	<i>Nola cucullatella</i> L.	—	2	2

	M	MF	H		M	MF	H
<i>Roeselia albula</i> Schiff.	4	3	—	<i>L. cuculla</i> Esp.	1	—	6
<i>R. strigula</i> Schiff.	—	—	1	<i>Pterostoma palpinum</i> L.	3	20	45
Lymantriidae				<i>Ptilophora plumigera</i> Esp.	—	1	—
<i>Dasychira pudibunda</i> L.	—	5	15	<i>Phalera bucephala</i> L.	5	44	3
<i>Arctornis 1-nigrum</i> Müll.	4	4	—	<i>Clostera curtula</i> L.	5	7	9
<i>Loucoma salicis</i> L.	—	—	4	<i>C. anachoreta</i> F.	2	1	—
<i>Lymantria dispar</i> L.	30	35	9	<i>C. anastomosis</i> L.	4	5	1
<i>Euproctis chrysorrhoea</i> L.	—	3	8	<i>C. pigra</i> L.	—	33	1
<i>Porthesia similis</i> Fuessl.	39	45	2	Sphingidae			
Endrosidae				<i>Mimas tiliae</i> L.	—	20	2
<i>Comacla senex</i> Hbn.	1	35	—	<i>Laothoe populi</i> L.	5	37	4
<i>Pelosis muscerda</i> Hufn.	3	135	11	<i>Smerinthus ocellata</i> L.	2	52	4
<i>Endrosa roscida</i> Esp.	—	1	—	<i>Horse convolvuli</i> L.	4	26	9
Arotiidae				<i>Sphinx ligustri</i> L.	—	1	4
<i>Cybosia mesomella</i> L.	—	12	3	<i>Hyloicus pinastri</i> L.	—	22	3
<i>Mitochondria miniata</i> Forst.	5	59	20	<i>Hyles euphorbiae</i> L.	3	8	7
<i>Lithosia quadra</i> L.	7	743	101	<i>H. livornica</i> Esp.	—	—	1
<i>Eilema depressa</i> Esp.	—	1	—	<i>Deilephila elpenor</i> L.	17	17	12
<i>E. lutarella</i> L.	—	16	—	<i>D. porcellus</i> L.	5	22	2
<i>E. complana</i> L.	7	49	7	Thyatiridae			
<i>E. lurideola</i> Zinck.	—	2	1	<i>Habrosyne pyrrhoides</i> Hufn.	45	87	56
<i>E. griseola</i> Hbn.	13	83	—	<i>Thyatira batis</i> L.	39	11	42
<i>Systropha sororcula</i> Hufn.	4	158	134	<i>Teihea duplaris</i> L.	4	44	8
<i>Phragmatobia fuliginosa</i> L.	128	261	65	<i>T. or</i> Schiff.	4	3	5
<i>Spilarctia lubricipeda</i> L.	42	544	89	<i>T. ocularis</i> L.	—	2	1
<i>Spilosoma menthastri</i> Esp.	103	369	90	<i>Polyploca diluta</i> F.	—	—	1
<i>S. urticae</i> Esp.	2	7	8	<i>P. ruficollis</i> F.	—	—	3
<i>Hyphantria cunea</i> Drury	3	199	14	<i>P. flavicornis</i> L.	—	2	—
<i>Cycnia mendica</i> Cl.	—	12	—	<i>P. ridens</i> F.	—	2	2
<i>Diacrisia sannio</i> L.	4	76	5	Drepanidae			
<i>Arctia caja</i> L.	6	72	9	<i>Drepana falcataria</i> L.	109	68	21
<i>A. villica</i> L.	—	2	—	<i>D. curvatula</i> Bkh.	5	3	2
<i>Panaxia dominula</i> L.	—	4	—	<i>D. harpagula</i> Esp.	1	6	5
<i>P. quadripunctaria</i> Poda	1	1	1	<i>D. lacertinaria</i> L.	7	17	1
<i>Amata phegea</i> L.	—	—	+	<i>D. binaria</i> Hufn.	4	2	—
Thaumatopoeidae				<i>Cilix glaucata</i> Scop.	7	23	10
<i>Thaumatopoea processionea</i> L.	—	8	4	Saturniidae			
Notodontidae				<i>Antherea yamamai</i> Guer.	2	9	2
<i>Harpyia bicuspis</i> Bkh.	7	21	—	<i>Saturnia pyri</i> Schiff.	—	5	5
<i>H. bifida</i> Hbn.	—	1	2	<i>Eudia pavonia</i> L.	—	2	—
<i>H. furcula</i> Cl.	1	5	2	Lasiocampidae			
<i>Cerura erminea</i> Esp.	—	—	1	<i>Malacosoma neustria</i> L.	—	1	4
<i>C. vinula</i> L.	—	—	1	<i>Lasiocampa quercus</i> L.	—	15	—
<i>Stauropus fagi</i> L.	2	1	17	<i>Pachygastris trifolii</i> Schiff.	1	7	—
<i>Exaereta ulmi</i> Schiff.	—	—	3	<i>Macrotylatia rubi</i> L.	—	2	1
<i>Hybocampa milhauseri</i> F.	2	2	4	<i>Philudoria potatoria</i> L.	12	10	3
<i>Gluphisia crenata</i> Esp.	9	7	2	<i>Epicnaptera tremulifolia</i> Hbn.	1	9	—
<i>Drymonia querna</i> F.	—	—	2	<i>Gastropacha quercifolia</i> L.	2	6	6
<i>D. trimacula</i> Esp.	—	8	25	<i>Odenestis pruni</i> L.	8	18	40
<i>D. ruficornis</i> Hufn.	—	8	2	<i>Dendrolimus pini</i> L.	4	13	3
<i>Pheosia tremula</i> Cl.	1	29	10	Endromidae			
<i>Ph. gnoma</i> F.	—	3	—	<i>Endromis versicolora</i> L.	—	1	—
<i>Notodonta phoebe</i> Sieb.	2	9	10				
<i>N. dromedarius</i> L.	22	29	7				
<i>N. ziczac</i> L.	5	14	3				
<i>Peridea anceps</i> Goeze	—	—	1	Hesperiidae			
<i>Spatalia argentina</i> Schiff.	1	11	11	<i>Carcharodus alceae</i> Esp.	—	—	+
<i>Ochrostigma velitaris</i> Hufn.	—	1	—	<i>Thymelicus silvestris</i> Poda	—	—	+
<i>Lophopiorix camelina</i> L.	3	10	8	<i>Ochlodes venata</i> Br.&Grey	+	+	+

	M	H	
Pieridae			
<i>Leptidea sinapis</i> L.	+	+	
<i>Gonepteryx rhamni</i> L.	+	+	
<i>Colias croceus</i> Fourc.	+	—	
<i>C. hyale</i> L.	+	+	
<i>C. australis</i> Vrty.	—	+	
<i>Pieris brassicae</i> L.	—	+	
<i>P. rapae</i> L.	+	+	
<i>P. napi</i> L.	+	+	
Lycaenidae			
<i>Loweia tityrus</i> Poda	+	+	
<i>Lycaena phlaeas</i> L.	+	—	
<i>Palaeochrysophanus hippothoe sumadiensis</i> Szabó	+	—	
<i>Thersamonia dispar</i> Haw.	+	+	
<i>Everes argiades</i> Pall.	+	+	
<i>Celastrina argiolus</i> L.	+	—	
<i>Maculinea teleius</i> Bgstr.	+	—	
<i>M. nausithous</i> Bgstr.	+	—	
<i>Plebejus argus</i> L.	—	+	
<i>Lycaeides argyrognomon</i> Bgstr.	—	+	
<i>Polyommatus icarus</i> Rott.	+	+	
Nymphalidae			
<i>Issoria lathonia</i> L.	+	—	
<i>Clossiana dia</i> L.	—	+	
<i>Mellicta athalia</i> Rott.	+	+	
<i>Araschnia levana</i> L.	+	+	
<i>Polygonia c-album</i> L.	+	+	
<i>Inachis io</i> L.	+	+	
<i>Aglais urticae</i> L.	+	+	
<i>Vanessa atalanta</i> L.	+	—	
<i>V. cardui</i> L.	+	—	
Satyridae			
<i>Coenonympha iphis</i> Schiff.	+	+	
<i>C. pamphilus</i> L.	+	+	
<i>Lasiommata megera</i> L.	+	—	
<i>Pararge aegeria</i> L.	+	—	
<i>Maniola jurtina</i> L.	+	+	
<i>Aphantopus hyperanthus</i> L.	+	+	
<i>Minois dryas</i> Scop.	+	—	
<i>Melanargia galathea</i> L.	—	+	

A RITKÁBB HAZAI FAJOK ELTERJEDÉSE

Hepialus humuli L.

Korábbi ismereteink szerint igen ritka, nyugaton előforduló fajunk (Gozmány 1965). Újabban több helyről került elő, ezek az adatok még nincsenek publikálva: Pacsa (növényvédelmi fénycsapda), Fonyódliget, 1975. VIII. 17. (leg. Uherkovich Á.); Középrigóc, 1976. VI. 28.; Komlósd, 1974. VII. 8., VII. 24.; Kiszvaszar, 1977. VII. 15., VII. 17., VII. 31.; Vásárosbéc—Dióspuszta, 1977. VI. 16., VII. 23., VIII. 5. (fénycsapdák); Kisdobsza, 1977. VI. 6. (leg. Uherkovich Á.).

A fenti adatokból is kitűnik, hogy a Dunántúl déli részén sokfelé előfordul, s úgy látszik, egyes években nem is túl ritka. A miki fénycsapda 1976. VII. 12-én és VII. 20-án fogta 1–1 nőtény példányát.

Calocalpe undulata L.

Hegyvidéki elterjedésű faj, mely a számára alkalmas csapadékosabb, beerdősült területeken a domb- és síkvidékre is leereszkedhet. A hazai prognosztikai fénycsapdahálózat (Kovács 1962) révén 5 helyről került elő (Sopron, Tanakajd, Szakonyfalu, Farkasgyepű, Szentpéterföldre). Az utóbbi években ismét újabb helyeken fogtuk: Szalafő, Magyarszombatfa, Vasvár (fénycsapdák), Szőce (leg. Uherkovich Á.), Lónya (leg. Varga Z.).

Egyetlen miki példányát 1976. VII. 12-én fogta a fénycsapda. Ez az adata egyúttal első dél-dunántúli előfordulási adata is; inkább a nyugat-dunántúli, még csapadékosabb vidékeken él; illetve az Északkelet-Alföldön, ahol – hasonlóan a dél-dunántúli viszonyokhoz – számos „pseudomontán”, azaz e fajéhoz hasonló ökológiai adottságokat kívánó faj él.

Euphyia unangulata Haw.

Kovács (1953, 1956) még csak 6 lelőhelyét adja meg. Az utóbbi években többfelé előkerült a Dél-Dunántúlon (Uherkovich 1976b, 1978b), de az ország egyéb részein is (fénycsapdahálózat). Helyenként nem ritka, a barcsi ősbörökásban számos példányát fogtam, első sorban 1976–77-ben.

A miki fénycsapda 1976-ban 15 példányát gyűjtötte. Két nemzedékes, nedvesebb erdőkben előforduló faj.

Calopsilos sylvata Scop.

Szórványosan elterjedt és általában ritka fajunk (Kovács 1953, 1956). Vojnits (1957) a Börzsönyben, Balogh (1967) a Bükkben gyűjtötte. Újabb adat szerint előfordul a Dráva mentén (Uherkovich 1972), a Bakonyban és a Kőszegi-hegységben is (Rézbányai 1973, 1974). Kaposvár körül sok példányát gyűjtötte Nattán Miklós (coll. Janus Pannonius Múzeum, Pécs).

Mikében és Hedrehelyen 8 példány került elő (leg. Maráz Angéla, Márton Zsófia, fénycsapda).

Lomographa cararia Hbn.

Korábban ritkának tartott, ma egyre inkább szétterjedő faj (Uherkovich 1972, 1977b). Hazai elterjedési képe sajátos: mint „Sibylla-típusú” elem, az ország délnyugati és keleti részén fordul elő (Varga 1964, Uherkovich 1977a).

Hedrehelyen két példányát fogta Márton Zsófia.

Tephronia sepiaria Hufn.

Általában egész Európában ritka és meglehetősen lokálisan elterjedt faj. Hernyója holt fákon élő zuzmókkal táplálkozik. Hazánkban is csak szórványosan találták (Kovács 1953), újabban is csak néhány helyről említik (Gilvánfa, Komlósd, Nagyharsány; Uherkovich 1976a).

Hedrehelyről egyetlen példány került elő.

Ephesia nymphagoga Esp.

Nyáron repül karsztbokorerdőkben (VI–VIII. hónapokban), egy nemzedékben. Elsősorban a középhegység melegebb lejtőin fordul elő (Kovács 1953, 1956, Gozmány 1970). Az idézett faunisztikai munkák újabb előfordulási adatait nem közlik. 1975-ben a mecseki (pécsi) Tettyén gyűjtöttem több példányát (Uherkovich 1978a).

1976. VII. 17-én Hedrehelyen gyűjtötte Márton Zsófia 2 példányát. Ottani előfordulása azért is érdekes, mert a közelben karsztbokorerdők nincsenek. Viszont némelyik karsztbokorerdőre jellemző faj egyes száraz tölgyesekben is előfordulhat (Varga–Uherkovich 1974).

Plusia zosimi Hbn.

Korábban meglehetősen kevés helyről és kevés példányban ismert fajunk volt (Kovács, 1953, 1956, 1958a, 1958b). Újabban sokfelé előkerült a Dél- és Nyugat-Dunántúlon (Uherkovich 1976b, 1978b). Kétnemzedékes, és különösen a nyugat-dunántúli lápréteken gyakori (V–VI., illetve VII–VIII. hónapokban).

Mikében 1–1 példányát fogta Maráz Angéla és a fénycsapda.

Plusia chryson Esp.

Hazai elterjedési viszonyairól több ízben beszámoltunk az utóbbi időben (Uherkovich 1972, 1976b, 1977a, 1978b, Gyulai–Uherkovich–Varga 1974).

Mind Mikében, mind Hedrehelyen előkerült, összesen 6 példány.

Bena prasinana L. (= *Pseudoips bicolorana* Fuessl.)

Tölgyesekben él, imágója június–júliusban rajzik (Gozmány 1970). Lokálisan előforduló faj, a Dunántúl déli részén korábban csak Kaposvárról és a Mecsek-ből ismertük. Újabban – 1976-ban – Kisdobszán és Darányban fogtam meg (coll. Janus Pannonius Múzeum, Pécs).

Egyetlen hedrehelyi példányát 1976. VII. 17-én gyűjtötte Márton Zsófia.

Sedina büttneri Hering

Kovács (1953, 1958) mint lárvidéken élő, ritka őszi fajt említi. Varga (1962) Jósavfőrről, Balogh (1967) a Bükkből, Jablonkay (1974) néhány további helyről említi. A Dél-Dunántúlon előkerült még 1977-ben a barcsi ősbörökásból és Vásárosbécrről, néhány példányát nyugat-dunántúli fénycsapdáim fogták.

A Mikében működött fénycsapda 1976 őszén 5 példányát, Márton Zsófia Hedrehelyen 1976. X. 10-én 1 példányát fogta.

Apamea tallosi Kov. & Varga

Újabban leírt faj (Kovács–Varga 1969.) A szerzők Sopronhorpácsról és Tanakajdról ismertették, majd Varga (1976) lányai előfordulását ismerteti. Számos példányát őrzi a Janus Pannonius Múzeum gyűjteménye több dél-dunántúli lelőhelyről is, ezek az adatok egyelőre nem kerültek közlésre. Itt nedves erdőnyiladékokban, magas fűvű kaszálókon került elő.

Mikében és Hedrehelyen egyaránt előfordul. Utóbbi helyen meglehetősen gazdag populációja él, 1976-ban itt 27 példány került elő VI. 26. és VII. 17. között (leg. Márton Zsófia).

Apatele alni L.

Első hiteles hazai adatát Kovács (1957) közölte. Később kitűnt, hogy a Dél-Dunántúlon elterjedt és egyes élőhelyein nem is ritka (Uherkovich 1972, 1975, 1976b, 1978b).

Mikében és Hedrehelyen egyaránt él ez a faj. Utóbbi lelőhelyén 23 példány került elő, mindkét nemzedékből.

Apatele cuspis Hbn.

Azok közé a fajok közé tartozik, melyeknek 2–3 évtizede még csak nagyon kevés adatát ismertük. Kovács (1953, 1956) még csak 3 helyről említi, később Tallós (1959) megfogta Szakonyfaluban, Jablonky (1965) Egerben, Rézbányai (1973, 1974) a Bakonyban és a Kőszegi-hegységben. A Dél-Dunántúl több pontján gyűjtöttem (Uherkovich 1972, 1975, 1976b), egyes helyeken – különösen kiterjedt égeresek körül – nem ritka.

A Mike melletti nagy égeresek mellett – ahol a gyűjtések folytak – gyakori volt. Maráz A. 1, a fénycsapda 22 példányát fogta. Hedrehelyen 3 példányát gyűjtötte Márton Zs.

Apatele strigosa Schiff.

Országszerte kevés helyről ismert és mindenhol ritka (Kovács 1953, 1956). Az utóbbi években újabb dél-dunántúli lelőhelyeit ismertük meg: Nagyharsány, Gilvánfa, Komlósd (Uherkovich 1976b), Középrigóc, Szakonyfalu (fénycsapdák), Egyházásrádóc (coll. Savaria Múzeum, Szombathely), Szőce (leg. Uherkovich Á.), Kisdobsza, barcsi ősbörökás (leg. Uherkovich és fénycsapda).

A miki fénycsapda egy példányát gyűjtötte.

Harpyia bicuspis Bkh.

Országszerte csak kevés helyről ismert faj volt korábban (Kovács 1953, 1956, Rézbányai 1973, 1974). Az utóbbi években – elsősorban 1975–76-ban – számos példány került elő a Dél-Dunántúlról (Uherkovich 1976b, 1978b), további dél- és nyugat-dunántúli publikálatlan adatai is vannak (coll. Janus Pannonius Múzeum, Pécs, Savaria Múzeum, Szombathely).

Az említett két évben meglehetősen gyakori volt Mikében. 7 példányát gyűjtötte Maráz Angéla, majd a fénycsapda 22 példányt fogott 1976-ban. Meg kell jegyezni, hogy 1975–76-ban Somogy déli részén: Komlósdon és a barcsi ősbörökásban is több tucat példány került elő.

Pheosia gnoma F.

Hazánkban korábban meglehetősen kevés helyről ismertük, az északi és nyugati határszélről (Gyulai–Uherkovich–Varga 1974). Uherkovich (1976b) már 3 dél-dunántúli lelőhelyét adja meg, azóta is több helyről került elő itt és a Nyugat-Dunántúlon.

A miki fénycsapda 3 példányát fogta meg.

Ochrostigma velitaris Hufn.

Korábban alig néhány helyről ismertük. Az újabb gyűjtések eredményeképpen – nyilván a higanygőzlámpás gyűjtések hatására – lelőhelyi adatainak száma megnőtt. Uherkovich (1976b) már 5 dél-dunántúli lelőhelyét adja meg, de az azóta eltelt időben is előkerült újabb helyekről.

Egyetlen miki példányát a fénycsapda 1976. VII. 11-én fogta meg.

Hyles livornica Esp.

Vándorlepke, mely csak időnként fogható hazánk területén (Vojnits 1966). A Dél-Dunántúlról kevés adata van. Uherkovich (1977a) Gilvánfáról említi.

Hedrehelyen 1976. VII. 17-én fogta meg Márton Zsófia. Itt megemlíteném, hogy 1977-ben – amikor meglehetősen sok vándorlást figyeltünk meg a Dél-Dunántúlon – több helyen is gyűjtöttem, illetve fogtak fénycsapdáim (Villány, Barcs–Középrigóc, Vásárosbéc–Dióspuszta).

Antherea yamamai Guer.

Ez az utóbbi évtizedekben behurcolódott faj (Kovács 1957) az utóbbi években meghonosodott és igen gyakorivá vált az ország nyugati és déli részén, a kiterjedtebb, nedves tölgyesekben (Uherkovich 1976b, 1977a, 1978b).

Somogy megye középső részein is gyakorivá vált. Mikében és Hedrehelyen számos példányát gyűjtötte Maráz Angéla, Márton Zsófia és a fénycsapda, zömmel augusztusban.

Endromis versicolora L.

Ugyancsak azok közé a fajok közé tartozik, melyek lelőhelyi adatainak száma az utóbbi évtizedben igen nagy mértékben gyarapodott. Kovács (1953) még csak 5 helyről említette, később számos helyen fogták: Bakony (Rézbányai 1973), Kőszegi-hegység (Rézbányai 1974), a Bükk és a Zempléni-hegység újabb pontjai (Gyulai–Uherkovich–Varga 1974), a Dél-Dunántúlon többfelé (Uherkovich 1976b). Több publikálatlan adata is van.

A miki fénycsapda egyetlen ♀ példányát fogta 1976. IV. 5-én.

Maculinea nausithous Bgstr.

Pusztulóban levő fajunk: a számára alkalmas élőhelyek megfogyatkozásával már csak néhány dunántúli réten él. A Balatontól délre Balatonföldvár mellett és Hetes határában fordul elő (Szabó 1956). Minden új lelőhelye igen értékes adat!

Mikében Maráz Angéla fogta két példányát 1975. VIII. 10-én.

A VIZSGÁLT TERÜLET ÖKOLÓGIAI–ÁLLATFÖLDRAJZI JELLEMZÉSE

A Zselic és Belső-Somogy határán fekvő két gyűjtőhely – bármilyen közel is van egymáshoz – ökológiailag eltérő jellegzetességeket mutat. Az eltérés megfigyelhető a gyűjtött fajok listáján is, de még inkább a kvantitatív adatoknál tűnik elő.

A nagylepkefauna zömét természetesen itt is a széles ökológiai tűréshatárú, euryök vagy hypereuryök fajok teszik ki. Ezek országszerte előfordulnak és mindenütt gyakoriak. A szűkebb ökológiai tűréshatárú fajok alapján viszont jól jellemezhető a terület. A következő összeállításban Varga (1961, 1963, 1964a, 1964b), Kaisila (1962), de Lattin (1967) és saját korábbi munkáim (Uherkovich 1972, 1976c, 1977a, 1977b) alapján kísérlem meg a nagylepkefauna ökológiai–állatföldrajzi sajátosságait megadni.

1. Mike környékén meglehetősen sok, de Hedrehely körül is jelentős mennyiségű olyan faj él, mely a feltöltődési társulásokban találja meg létfeltételeit. Számukra a vízzel elöntött területek, igen nedves völgyek, mocsarak, nádasok alkalmas feltételeket biztosítanak, s antropogén hatásokra (pl. mesterséges halastavak szegélyén képződő nádasokban) is elszaporodhatnak, megtelepedhetnek; annál is inkább, mivel egy részük igen mozgékony. Számos ilyen faj, nagyobb részük Mikében: *Archanara neurica* Hbn., *A. sparganii* Esp., *A. geminipuncta* Haw., *Rhizedra lutosa* Hbn., *Sedina büttneri* Hering, *Caelena leucostigma* Hbn., *Apamea ophiogramma* Esp., *Chilodes maritima* Tausch., *Scopula caricaria* Reutti, *Sc. corrivalaria* Kretschm., *Chytolitha cribrumalis* Hbn.

Ugyancsak gyakoriak a láprétek, mocsárrétek (higrofil) fajai, elsősorban a miki rétek maradványain, de a Hedrehely környéki völgyekben is: *Diarsia rubi* View., *Hydraecia micacea* Esp., *Mythimna pudorina* Schiff., *M. impura* Hbn., *M. straminea* Tr., *Scopula immutata* L., *Orthonama lignata* Hbn., *Maculinea teleius* Bgstr., *M. nausithous* Bgstr., *Eustrotia uncula* Cl. stb.

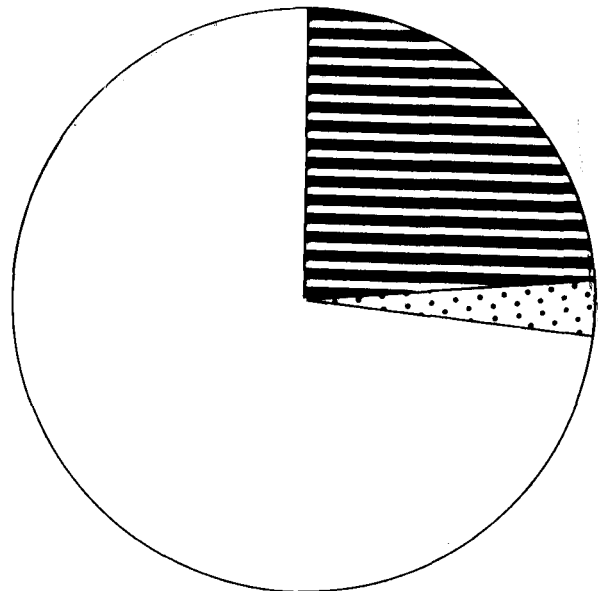
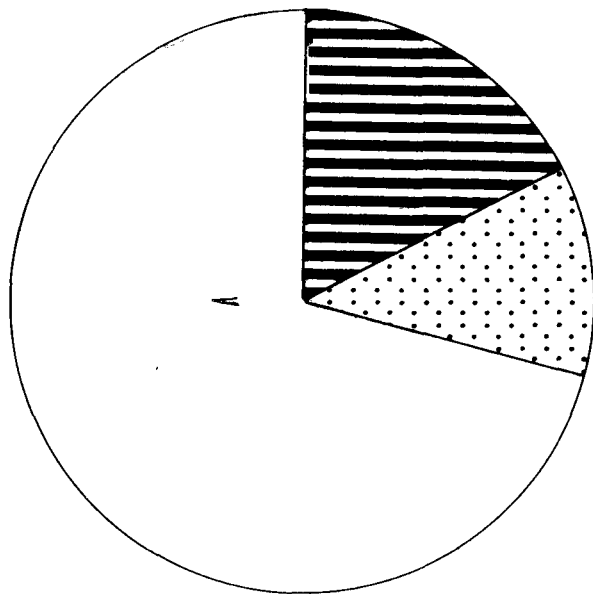
Némeiyik mezofil (közepe nedvességigényű) réti faj viszonylag gyakoribb: *Diacrisia sannio* L., *Apamea tallosi* Kov.&Varga, *A. crenata* Hufn., *Siona lineata* Scop.

Jellemző a sok magaskórós (altoherbosa) társulásban élő faj. Ezek ugyancsak fokozott nedvességigényűek (mint a higrofil fajok), korábban gyakorlatilag csak hegyvidékeinkről ismertük nagyobb részüket. E „pszeudomontán” fajok újabban egyre több sík- és dombvidéki helyről kerülnek elő, közülük meglehetősen sok a Dunántúl déli részéről (v. ö. Uherkovich 1976b). Mike–Hedrehely térségében ezek közül a következők fordulnak elő: *Plusia chryson* Esp., *Xanthorrhoe biriviata* Bkh., *Ecliptoptera silaceata* Schiff., *Mythimna conigera* Schiff., *Cerastis leucographa* Schiff., több *Apamea*-faj; valamint szélesebb elterjedési körrel bíró fajok: *Mamestra contigua* Schiff., *Panaxia dominula* L., *Cucullia lactucae* Schiff., *Hypena proboscidalis* L., stb., még nagyon sok egyéb faj.

Mike körül sok, Hedrehely térségében kevesebb ligeterdei–láperdei faj él: *Drepena falcataria* L., *D. curvatula* Bkh., *D. harpagula* Esp., *Pelosia muscerda* Hufn., *Hipparchos papilionaria* L., továbbá a nyíréger lápokban jóval ritkább *Harpyia bicuspis* Bkh., *Pheosia gnoma* F., *Polyploca flavicornis* L., *Tethea fluctuosa* Hbn., *Apatele leporina* L., *A. cuspis* Hbn. stb.

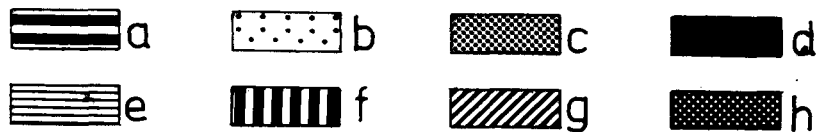
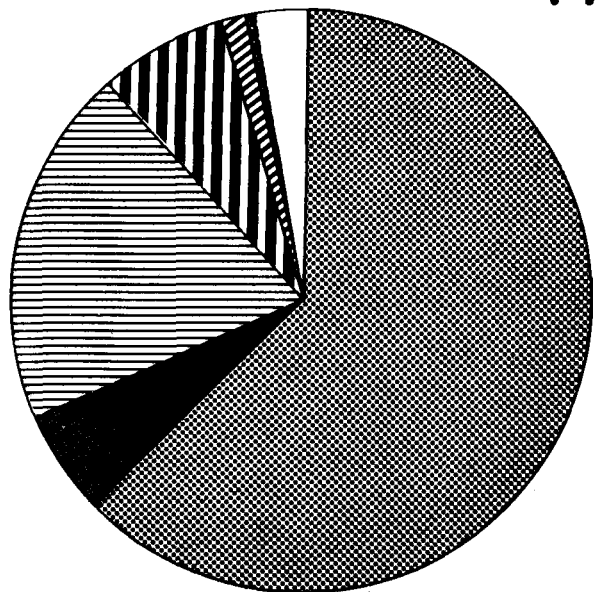
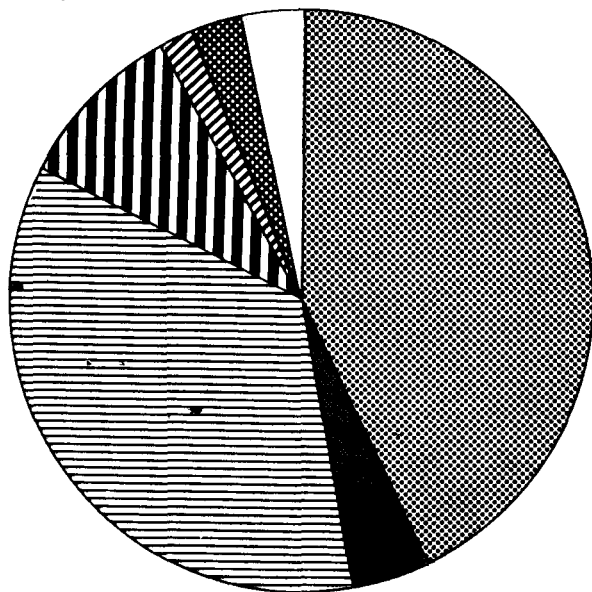
A nemorális (zárt lombos) fajok száma – mivel ezek elsősorban bükkösökben élnek, olykor gyertyános tölgyesekben – nem jelentős (pl. *Electrophaes corylata* Thnbg., *Dasychira pudibunda* L., *Jodis lactearia* L.).

2. A terület jellegzetes elemei a kelet-ázsiai–délkelet-európai díszjunkt elterjedésű („*Sybilla*-típusú”) fajok, melyek közül nem egy meglehetősen magas egyedszámot is elérhet a Dunántúl egyes helyein (v. ö. Uherkovich 1977a, 1977b). Itt ilyen fajok: *Eucarta virgo* Tr., *E. amethystina* Hbn., *Lomographa cararia*

M

H

A lombfogyasztó fajok és a zúzmóevők aránya (felső sor), illetve a lombfogyasztó fajokon belüli megoszlás: összes lombfogyasztó = 100% (alsó sor). Magyarázat: M: Mike (fénycsapda), H: Hedrehely, a: lombfogyasztók összesen, b: zúzmóevők, c: polifág tölgyevők, d: monofág tölgyevők, e: fű- és nyárevők, f: égerevők, g: bükk-, gyertyánevők, h: nyírfogyasztók. – Die Proportion der Laubverzehrenden und flechtenverzehrenden Spezies (obere Zeile), respektive die Zerteilung innerhalb der laubverzehrenden Spezies: sämtliche laubverzehrende = 100% (untere Zeile). Erklärung: M: Mike (Lichtfalle), H: Hedrehely, a: sämtliche laubverzehrende, b: flechtenverzehrende, c: polifage eichenverzehrende, d: monofage eichenverzehrende, e: weiden- und pappelverzehrende, f: erlenverzehrende, g: buchen- und weissbuchenverzehrende, h: birkenverzehrende.

Hbn., *Gluphisia crenata* Hbn., *Plusia zosimi* Hbn., *Hyssia cavernosa* Ev.

3. A nyugat-palaearktikus elterjedési alaptípusú fajok közül jelentős szerepet játszanak a quercetális (déli kontinentális tölgyerdei) fajok: *Drymonia*-fajok, *Hybocampa milhauseri* F., *Peridea anceps* Goeze, *Spatalia argentina* Schiff., *Thaumatopeoa processionea* L., *Minucia lunaris* Schiff., *Dichonia convergens* Schiff., *Drepana binaria* Hufn., *Cyclophora ruficiliaria* H.–Sch., *C. quercimontaria* Bastelbg., *Catephyia alchymista* Schiff., *Astiotus sponso* L., *Catocala promissa* Esp., *Bena prasinana* L. (= *bicolorana* Fuessl.), *Ochrostigma velitaris* Hufn., *Eupithecia abbreviata* Steph. Ezek a fajok valamennyi tölgyesünkben megvannak, és egy részük nagyobb egyszámot elérhet. Némelyikük elterjedése szórványosabb.

Ezzel szemben egyes fajok – *Ephesia nymphagoga* Esp., *Polyplocia ruficollis* F. – elsősorban molyhos-tölgyesekben élnek, de olykor szárazabb tölgyesekben másutt is előfordulnak, pl. a Zselicben is.

A területről hiányoznak a sztyepp-elemek, mivel a vidéken sztyepp-rétek, lejtősztyepppek nem alakultak ki. Hasonló a helyzet a Dráva-síkon is. Ugyancsak nem fordulnak elő a nálunk amúgy is csekély számban élő atlantikus „Heide-elemek”.

4. A boreális faunakör tagjai közül kiemelkedő a *Calocalpe undulata* L. egyetlen dél-dunántúli lelőhelye, Mike. E ritka fajunk régebben csak az ország északi és nyugati határa mentén volt ismert, onnét is csak néhány helyről kevés példány. Terjedésének útja valószínűleg ugyanaz lehetett, mint a hegyvidéki jellegű altoherbosa-komponenseké: a beerdősült Zalán és Belső-Somogyon keresztül tartja a kapcsolatot a Praenoricummal.

A piceo-pinetális (fenyő) komponensek areája antropogén hatásokra megnagyobbodott hazánk területén. Az ilyen típusú lepkefajok a telepített fenyvesekkel együtt sokfelé elterjedtek és meghonosodtak. Mike és Hedrehely térségében a két leggyakoribb ilyen faj: a *Hyloicus pinastri* L. és *Panolis flammea* Schiff. fordul elő.

5. Ugyancsak adventív a nemrég meghonosodott *Antherea yamamai* Guer. is. A Japánból származó faj Somogy megye nagy részén gyakorivá vált.

6. A vándorlepkék száma nem jelentős, bár több, viszonylag ritka vándorfajt sikerült kimutatni (*Hyles livornica* Esp., *Chloridea peltigera* Schiff., *Ch. armigera* Hbn.).

A LOMBFOGYASZTÓ FAJOK MENNYISÉGE

Egy területre igen jellemző az egyes tápnövényeken élő fajok aránya, mely összefüggést mutat az előzőekben vázolt ökológiai–állatföldrajzi hovatartozással is. Különösen jelentős (elsősorban gyakorlati szempontból) a lombfogyasztó fajok aránya. Ilyen jellegű vizsgálatokat korábban már végeztem (Uherkovich 1975, 1977b). Jelen területen a hedrehelyi faunában nagyobb a lombfogyasztók mennyisége (s ezen belül is a polifág tölgyevő fajok dominálnak). Mikénél valamivel alacsonyabb a lombfogyasztók aránya, s ezen belül a polifág tölgyevők mellett a fűz-nyárevő nagylepkék dominálnak, továbbá jóval több a nyíren élő faj is.

A zuzmóevők aránya viszont lényegesen nagyobb a mikei anyagban, mivel ott feltehetően több természetes erdő van (v. ö. Uherkovich 1977a).

ÖSSZEFOGLALÁS

A Zselic és Belső-Somogy határvidékén, egymáshoz közel fekvő két gyűjtőhelyen: Mikében és Hedrehelyen igen gazdag és jellegzetes nagylepkefauna él. A két helyről összesen csaknem 25 000 nagylepkepéldány származik, mely 537 fajt képvisel. Az anyagnak csaknem felét a mikei fénycsapda gyűjtötte. Számos olyan ritka faj került elő a gyűjtések során, melyeknek korábban csak kevés ismert hazai lelőhelye volt. Különösen jelentősek azok a nedvességkedvelő fajok, melyek az ország nyugati és északi határa mentén gyakoribbak, az ország belsejében alig fordulnak elő. Az állatföldrajzi–ökológiai elemzés során kitűnt, hogy legnagyobb mennyiségben az eurosibiriai alaptípushoz tartozó, különböző nedvességkedvelő fajok fordulnak elő (természetesen a széles ökológiai tűréshatárú palaearktikus fajok mellett). Hiányoznak a xerotherm típusú nyugatpalaearktikus fajok, megfelelő élőhely hiányában.

Zselic és Belső-Somogy vizsgálata tovább folytatódik, és ennek eredménye nyilván számos új, értékes adat lesz.

Uherkovich Ákos

IRODALOM

- BACSÓ, N.—KAKAS, J.—TAKÁCS, L. (1953): Magyarország éghajlata. — Budapest.
- BALOGH, I. (1962): A pécsi fénycsapda lepkeanyagának ökológiai és faunisztikai vizsgálata. — Pécsi Ped. Főisk. Évk. 1961–62, p. 397–415.
- BALOGH, I. (1967): A Bükk-hegység lepkefaunájának kritikai vizsgálata. — Folia Ent. Hung. 20, 521–588.
- BULLA, B.—MENDÖL, T. (1947): A Kárpát-medence földrajza. — Budapest.
- GOZMANY, L. (1965): Microlepidoptera I. Molyplekék I. Fauna Hung. XVI:2, 10–16, 107–114.
- GOZMANY, L. (1970): Noctuidae I. Bagolyplekék I. — Fauna Hung. XVI:11, 1–151.
- GYULAI, P.—UHERKOVICH, Á.—VARGA, Z. (1974): Újabb adatok a magyarországi nagyplekék elterjedéséhez (Lepidoptera). — Folia Ent. Hung. 27, 75–83.
- JABLONKAY, J. (1965): Beschreibung einer neuen Subspecies von *Erannis ankeraria* Stgr. und Bericht über die Macrolepidopterenammlung im Jahre 1964 in der Umgebung von Eger und im Bükk-Gebirge. — Folia Ent. Hung. 18, 521–550.
- JABLONKAY, J. (1974): Lepkegyűjtő tevékenységem tapasztalataiból. — Folia Hist.-nat. Mus. Matr. (Gyöngyös) 2, 45–66.
- KAISILA, J. (1962): Immigration und Expansion der Lepidopteren in Finland in den Jahre 1869–1960. — Acta Ent. Fennica 18, 1–452.
- KAKAS, J. (1960): Magyarország éghajlati atlasza. — Budapest.
- KOCH, M. (1958): Wir bestimmen Schmetterlinge III. Eulen Deutschlands. — Radebeul und Berlin.
- KOCH, M. (1961): Wir bestimmen Schmetterlinge IV. Spanner Deutschlands. — Radebeul und Berlin.
- KOVÁCS, L. (1953): A magyarországi nagyplekék és elterjedésük. — Folia Ent. Hung. 6, 77–184.
- KOVÁCS, L. (1956): A magyarországi nagyplekék és elterjedésük II. — Folia Ent. Hung. 9, 89–140.
- KOVÁCS, L. (1957): A magyar nagyplekefauna gyarapodása 1956-ban. — Folia Ent. Hung. 10, 125–132.
- KOVÁCS, L. (1958a): Die Veränderungen in der Gross-Schmetterlingfauna von Ungarn seit dem Erscheinen der Fauna Regni Hungariae bzw. des Schmetterlingbuches von Abafi-Aigner. — Folia Ent. Hung. 11, 133–187.
- KOVÁCS, L. (1958b): Über Biotope und Uransässigkeit von *Phytometra zosimi* Hbn. in Ungarn. — Acta Zool. Acad. Sci. Hung. 3, 163–170.
- KOVÁCS, L. (1962): Zehn Jahre Lichtfallenaufnahmen in Ungarn. — Ann. Hist.-nat. Mus. Nat. Hung. 54, 365–375.
- KOVÁCS, L.—VARGA, Z. (1969): A survey of the taxa related *Apamea monoglypha* Hufn., with the description of a new species (Lepidoptera: Noctuidae). — Acta Zool. Acad. Sci. Hung. 15, 49–61.
- LATTIN, G. DE (1967): Grundriss der Zoogeographie. — Jena.
- RÉZBÁNYAI, L. (1972): Vizsgálatok a Balaton délkeleti (Balatonszabadi–Zamárdi) partvidékének nagyplekefaunáján. — Folia Ent. Hung. 25, 229–252.
- RÉZBÁNYAI, L. (1973): Kvalitatív és kvantitatív vizsgálatok az északi Bakony éjszakai lepkefaunáján. I. — Veszprém m. Múz. Közl. 12, 395–450.
- RÉZBÁNYAI, L. (1974): A Kőszegi-hegység nagyplekefaunája. — Folia Ent. Hung. 27, 139–182.
- SZABÓ, R. (1956): Magyarország Lycanidái. — Folia Ent. Hung. 9, 235–361.
- TALLOS, P. (1959): Adatok a Vendvidék és az Őrség nagyplekefaunájához. — Folia Ent. Hung. 12, 301–325.
- UHERKOVICH, A. (1972): Adatok Baranya nagyplekefaunájának ismeretéhez III. Újabb faunisztikai adatok Sellye környékéről. — Janus Pann. Múz. Évk. (1971) 16, 29–39.
- UHERKOVICH, A. (1975): Adatok a Dráva-sík nagyplekefaunájának ismeretéhez (Macrolepidoptera). — Savaria, a Vas m. Múz. Ért. (1971–72), 5–6, 115–149.
- UHERKOVICH, A. (1976a): Adatok Baranya nagyplekefaunájának ismeretéhez VI. A Villányi-hegység éjszakai nagyplekék (Lep., Macroheterocera). — Dunántúli Dolg. (Pécs), 10, 51–74.
- UHERKOVICH, A. (1976a): Adatok a Dél-Dunántúl nagyplekefaunájához (Macrolepidoptera). — Folia Ent. Hung. 29, 119–137.
- UHERKOVICH, A. (1977a): Adatok Baranya nagyplekefaunájának ismeretéhez V. A gilvánfai Szilas-erdő nagyplekék. — Janus Pann. Múz. Évk. (1974) 19, 63–83.
- UHERKOVICH, A. (1977b): Adatok Baranya nagyplekefaunájának ismeretéhez VII. Kisvaszar környékének nagyplekék (Macrolepidoptera). — Janus Pann. Múz. Évk. (1975–76) 20–21, 25–48.
- UHERKOVICH, A. (1978a): Adatok Baranya nagyplekefaunájának ismeretéhez VIII. Mecseki karsztbokorerdők nagyplekék. — Janus Pann. Múz. Évk. (1977) 22.
- UHERKOVICH, A. (1978b): Komlósd környékének nagyplekefaunája (Macrolepidoptera). — Janus Pann. Múz. Évk. (1977) 22.
- VARGA, Z. (1961): Állatföldrajzi vizsgálatok az Északborsodi Karszt nagyplekefaunáján. — Folia Ent. Hung. 14, 345–386.
- VARGA, Z. (1962): További vizsgálatok az Északborsodi Karszt nagyplekefaunáján. — Folia Ent. Hung. 15, 335–346.
- VARGA, Z. (1963): Zoogeographische Analyse der Makrolepidopterenfauna Ungars. Teil I. — Acta Biol. Debrecina 2, 141–154.
- VARGA, Z. (1964a): Zoogeographische Analyse der Makrolepidopterenfauna Ungarns. Teil II. — Acta Biol. Debrecina 3, 147–180.
- VARGA, Z. (1964b): Magyarország állatföldrajzi beosztása a nagyplekefauna komponensei alapján. — Folia Ent. Hung. 17, 119–167.
- VARGA, Z. (1976): Az *Apamea tallosi* Kov. et Varga új lelőhelyei (Lepidoptera: Noctuidae). — Folia Ent. Hung. 29, 149–151.
- VARGA, Z.—UHERKOVICH, A. (1974): Die Anwendung der Lichtfallen in der ökologische Landschaftsforschung. — Folia Ent. Hung. 27 (Suppl.), 159–171.
- VOJNITS, A. (1957): Adatok a Csóványos (Börzsöny-hegység) lepkefaunájához. — Folia Ent. Hung. 10, 395–406.
- VOJNITS, A. (1966): Az „igazi” vándorplekék. — Folia Ent. Hung. 19, 167–175.

LEPIDOPTEROLOGISCHE VERHÄLTNISSE DES GRENZGEBIETES
VOM INNEREN-SOMOGY UND ZSELIC
(LEPIDOPTERA)

Verfasser untersucht in seiner Studie die Makropterenfauna an der Grenze von zwei Gebieten. Zselic ist eine der schönsten naturbeschützten Landschaften unserer Heimat, und das Innere ist ein Gebiet mit niedrigerem Gelände, ursprünglich stark bewaldet, heute aber schon zum Teil landwirtschaftliche Bestellung eingezogen.

Die Grenze dieser zwei Gebiete geschah früher eine bedeutsame zoologische, noch eine botanische Forschung, und das bezieht sich besonders auf lepidopterologische Verhältnisse beider Gebiete. Bisher von der Umgebung von Kaposvár führte in den früheren Jahren kein bedeutsames Material. Neulich begann die lepidopterologische Untersuchung einiger Stellen von Süd-Somogy: Komló (Uherkovich 1978), die Forschung des Barcszerolder Waldes, eines landschaftbeschützten Gebietes und der zentralen Teile von Zselic.

Die Grenze in dieser Studie abgehandelten Gebiete in der Umgebung von Mike und Hedrehely führte man Sammeln. Diese zwei Ortschaften sind nur etwa 10 Kilometer voneinander entfernt, man verfügt sie über ziemlich voneinander abweichenden ökologischen Gegebenheiten. In Mike sammelte grösstenteils Angéla Maráz in 1975, dann wurde hier eine Lichtfalle im folgenden Jahr und es wurden mehr als 11 000 Makrolepidopteren gefangen

genommen. Zu Hedrehely sammelte Zsófia Márton in erster Reihe. An den beiden Stellen sammelte auch der Verfasser und bearbeitete auch das Material.

Er berichtet auch über die Erfolge der quantitativen Bearbeitung des Materials, und neben der völligen Speziesliste gibt auch die Anzahl der von einzelnen Fundorten gesammelten Exemplare an.

Während des Sammelns sind viele seltene Spezies zum Vorschein gekommen: *Hepialus humuli* L., *Calocalpe undulata* L., *Euphyia unangulata* Haw., *Calopsilos sylvata* Scop., *Lomographa cararia* Hbn., *Tephronia sepiaria* Hufn., *Ephesia nymphagoga* Esp., *Plusia zosimi* Hbn., *P. chryson* Esp., *Bena prasinana* L., *Sedina büttheri* Hering, *Apamea tallosi* Kov. Varga, *Apatele alni* L., *A. cuspis* Hbn., *A. strigosa* Schiff., *Harpyia bicuspis* Bkh., *Pheosia gnoma* F., *Ochrostigma velitaris* Hufn., *Hyles livornica* Esp., *Antherea yamamai* Guer., *Endromis versicolora* L., *Maculinea nausithous* Bgstr. Der Verfasser veröffentlicht auch die Daten der Verbreitung in unserer Heimat.

Während der ökologisch-zoogeographischen Analyse stellt er fest, dass auf diesem Gebiete viele hygrophile Spezies leben, es fehlen dagegen die Steppenelemente. Sehr charakteristisch sind die helophilen Spezies mit disjunkter Area (ost-asiatische-süd-südost-europäische Spezies).

Á. Uherkovich